

Маргарита МАЙОРЕНКО, юрист

ОРГАНІЗАЦІЯ СТАЦІОНАРНОЇ ТОРГІВЛІ

У консультації розповімо, які дозвільні та організаційні документи знадобляться суб'єктам господарювання (далі – СГ) для здійснення стаціонарної оптової та роздрібною торгівлі на складі або в магазині незалежно від виду товарів (про особливості організації виїзної торгівлі читайте на с. 9 цього видання).

Загальні правила

Загальні вимоги до ведення торговельної діяльності СГ встановлено Порядком № 833. Згідно з п. 5 Правил № 833 СГ провадить торговельну діяльність після його держреєстрації, а у випадках, передбачених законодавчими актами, за наявності відповідних документів дозвільного характеру та ліцензії.

СГ може провадити торговельну діяльність (п. 6 Порядку № 833):

- через торговельні об'єкти оптової торгівлі, складське приміщення або мережу складів – для оптової торгівлі;
- роздрібно, дрібнороздрібно торговельну мережу – для роздрібною торгівлі;
- мережу закладів ресторанного господарства (ресторани, кафе, кафетерії і т. п.) – для здійснення ресторанного обслуговування.

Порядок організації стаціонарної торгівлі

Процедура організації стаціонарної торгівлі включає декілька етапів. Зупинимося на них докладніше.

Етап 1. Державна реєстрація СГ

Щоб провадити торговельну діяльність, необхідно зареєструватися як юрособа (ПП, ТОВ, АТ

і т. д.) або як фізособа-підприємець (далі – підприємець). Порядок проведення такої держреєстрації регламентується Законом № 755.

Етап 2. Подання декларації відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства й отримання висновку СЕС

Приміщення, у якому буде провадитися торговельна діяльність, повинне відповідати встановленим санітарним нормам, а технічний стан приміщення (місця), будівлі та обладнання – вимогам нормативно-правових актів зі зберігання, виробництва й продажу відповідних товарів, а також охорони праці (п. 10 Порядку № 833). Для забезпечення цих вимог СГ повинен подати **декларацію пожежного нагляду й отримати висновок санітарно-епідеміологічного нагляду**.

? Як подати декларацію з питань пожежної безпеки?

СГ має право використовувати об'єкти нерухомості (будівлі, споруди, приміщення або їх частини) на підставі декларації відповідності матеріально-технічної бази СГ вимогам законодавства з питань пожежної безпеки (ст. 57 КЗЗ). Декларація подається та реєструється згідно з Порядком № 440.

Декларація **не подається** (п. 1 Порядку № 440):

- при використанні торговельних місць, кіосків і контейнерів, які розміщені на ринку відповідно до схеми, погодженої з органом державного пожежного нагляду;
- орендарем об'єкта нерухомості (особою, яка використовує об'єкт нерухомості за цивільно-правовим договором, що не передбачає переходу права власності на такий об'єкт) за

умови, що декларація на об'єкт нерухомості зареєстрована її власником (наприклад, якщо СГ орендує магазин і власник цієї будівлі вже подавав декларацію);

- при використанні об'єктів, які у встановленому законодавством порядку приймаються в експлуатацію після завершення будівництва, реконструкції, реставрації, капремонту.

СГ може подати декларацію (п. 2 Порядку № 440):

- або **в паперовому вигляді**, надіславши її рекомендованим листом за місцем перебування об'єкта нерухомості адміністратору центру надання адміністративних послуг (далі – адміністратор) або територіальному органу Державної служби з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС). Якщо декларацію подано безпосередньо адміністратору, протягом одного робочого дня після надходження вона передається ним територіальному органу ДСНС;
- або **в електронному вигляді** через Єдиний державний портал адміністративних послуг, зокрема через інтегровану з ним інформаційну систему ДСНС.

Згідно з Порядком № 922 електронна декларація подається до органу ДСНС через особистий кабінет шляхом заповнення шаблону, на який накладено електронний цифровий підпис (далі – ЕЦП) керівника підприємства. Подання такої декларації через портал <http://my.gov.ua> здійснюється за допомогою сервісу «Замовити послугу» у п'ять етапів: вибір відповідного центру надання адміністративних послуг або дозвільного органу, вибір послуги, заповнення шаблону, накладення ЕЦП і замовлення послуги.

Форму декларації наведено в додатку до Порядку № 440. Декларацію подають у двох примірниках, один з яких не пізніше наступного робочого дня після реєстрації передають СГ або держадміністратору з позначенням дати та номера реєстрації (п. 10 Порядку № 440).

Декларація реєструється безплатно протягом **5 робочих днів** (далі – р. д.) із дня надходження (п. 6 Порядку № 440). СГ отримує право вести торговельну діяльність із дня реєстрації декларації.

? Як отримати висновок СЕС?

Приміщення, у якому буде вестися торговельна діяльність, повинне відповідати не тільки вимогам законодавства про пожежну безпеку, але й **санітарним нормам**.

Згідно зі ст. 1 Закону № 4004 об'єктом державної санітарно-епідеміологічної експертизи є будь-яка діяльність, технологія, продукція та сировина, проекти нормативних документів, реалізація (функціонування, використання) яких може завдати шкоди здоров'ю людини, а також **діючі об'єкти** та діючі нормативні документи у випадках, коли їх шкідливий вплив встановлено в процесі функціонування (використання), а також у випадку закінчення встановленого строку дії висновку СЕС.

Така експертиза проводиться **Держпродспоживслужбою** на підставі Порядку № 247. За її результатами видається відповідний висновок.

Для отримання висновку СГ **повинен подати**:

- заяву за формою додатка 1 до Порядку № 247;
- документи згідно з переліком із додатка 4 до Порядку № 247.

Висновок СЕС видають протягом **30 діб** із дати надходження зазначених документів до Держпродспоживслужби (п. 7.10 Порядку № 247).

Етап 3. Отримання ліцензії (при необхідності)

Звичайно ж, не всі види торговельної діяльності підлягають ліцензуванню. Види торгівлі, на які потрібна ліцензія, зазначені в ст. 7 Закону № 222 (див. таблицю).

Ліцензовані види торговельної діяльності

№ з/п	Вид діяльності, що підлягає ліцензуванню	Орган, уповноважений видавати ліцензію	Нормативна регламентація
1	2	3	4
1	Торгівля спиртом етиловим, коньячним і плодovým, алкогольними напоями та тютюновими виробами	ДФС	П. 7 ст. 7 Закону № 222; Закон № 481
2	Оптова й роздрібна торгівля лікарськими засобами, імпортом лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів)	Державна служба з лікарських засобів і контролю над наркотиками (Держлікслужба)	Закон № 123; п. 10 ст. 7 Закону № 222; Ліцензійні умови № 929
3	Придбання, реалізація (відпуск), увезення на територію України, вивезення з території України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до Переліку № 770		П. 22 ст. 7 Закону № 222; Ліцензійні умови № 282
4	Торгівля вогнепальною зброєю невоєнного призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 мм і швидкістю польоту кулі понад 100 м у секунду; виробництво спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продаж	МВС	П. 11 ст. 7 Закону № 222; Ліцензійні умови № 1000

? Які документи потрібно подати для отримання ліцензії?

Щоб отримати ліцензію, СГ повинен подати до відповідного органу ліцензування заяву за формою, установлену Ліцензійними умовами.

У **заяві** наводиться така інформація (ст. 11 Закону № 222):

- для підприємства – повне найменування, місцезнаходження та ідентифікаційний код;
- для підприємця – прізвище, ім'я, по батькові (при наявності); дані про місце проживання; реєстраційний номер облікової картки платника податків або дані про наявність у паспорті відмітки про відмову прийняти такий номер за релігійними переконаннями і про відповідне повідомлення про це податкову інспекцію за основним місцем обліку підприємця;
- вид господарської діяльності (повністю або частково), для провадження якої СГ хоче отримати ліцензію.

До заяви слід додати:

- документи, перелік яких установлено відповідними Ліцензійними умовами;
- опис подаваних документів у двох примірниках.

Ці документи можна подати на **паперовому носії** або в **електронному вигляді** (ст. 10 Закону № 222).

Документи **на паперовому носії**:

- складаються в друкованому або рукописному вигляді українською мовою й підписуються посадовими особами підприємства або підприємцем чи уповноваженими особами СГ;
- подаються безпосередньо органу ліцензування або через центр адміністративних послуг спеціальним або цінним листом з описом вкладення (ст. 9, 12 Закону № 5203).

Документи в **електронному вигляді** можна подати за допомогою Єдиного державного порталу адміністративних послуг (<http://my.gov.ua>), у тому числі через інтегровані з ним інформаційні системи органів ліцензування, порядок функціонування яких визначається відповідними органами ліцензування. Подання документів в електронному вигляді здійснюється згідно з Порядком № 363.

? Протягом якого строку орган ліцензування повинен приймати рішення щодо видачі ліцензії?

За підсумками розгляду заяви орган ліцензування зобов'язаний прийняти рішення:

- про видачу ліцензії або про відмову в її видачі (за наявності підстав) – **протягом 10 р. д.** із дня отримання заяви (ч. 8 ст. 13 Закону № 222);
- про залишення заяви без розгляду (за наявності підстав) – **протягом 3 р. д.** із дня отримання заяви (ч. 1 ст. 12 Закону № 222).

Залишити заяву без розгляду орган ліцензування може, якщо, наприклад, заяву або хоча б один із доданих до неї документів підписано неуповноваженою особою або складено з порушенням вимог Закону № 222 або не за встановленою формою чи не містять даних, які обов'язково вносяться до них згідно із Законом № 222. Перелік підстав для залишення документів без розгляду наведено в ст. 12 Закону № 222.

Рішення, прийняті органом ліцензування, повинні бути внесені до ЄДР та офіційно оприлюднені на порталі електронних сервісів на офіційному сайті Мін'юсту (kar.minjust.gov.ua) (ч. 7 ст. 13 Закону № 222).

Важливо: ліцензії на всі види діяльності, у тому числі й на торгівлю, видаються на необмежений строк, тобто є безстроковими (ч. 12 ст. 13 Закону № 222).

? У яких випадках орган ліцензування може відмовити у видачі ліцензії?

Відмовити у видачі ліцензії можуть, **якщо** (ч. 3 ст. 13 Закону № 222):

- встановлено невідповідність СГ Ліцензійним умовам;
- виявлено недостовірність даних у поданих документах (розбіжності між даними, наведеними в документах, і фактичним станом

СГ). Не вважаються недостовірними дані у випадку, якщо СГ не міг знати, що підстави для їхнього зазначення є неналежними.

У рішенні про залишення заяви без розгляду або про відмову у видачі ліцензії орган ліцензування зобов'язаний указати **підстави, з яких вона прийнята, і навести пропозиції щодо усунення недоліків** у чіткій та однозначній формі (ч. 4 ст. 12, пп. 4, 5 ч. 6 ст. 13 Закону № 222).

? Чи можна повторно звертатися за отриманням ліцензії, якщо заява СГ була залишена без розгляду або йому було відмовлено у видачі ліцензії?

Так, можна після усунення недоліків, якщо раніше (ч. 5 ст. 12, ч. 4 ст. 13 Закону № 222):

- заява СГ була залишена без розгляду;
- СГ було відмовлено у видачі ліцензії через невідповідність ліцензійним умовам.

Якщо ж відмова у видачі ліцензії була мотивована тим, що подані документи містили недостовірні дані, тоді повторно звернутися за отриманням ліцензії СГ зможе не раніше ніж **через 3 місяці** з дати прийняття органом ліцензування рішення про відмову у видачі ліцензії (ч. 5 ст. 13 Закону № 222).

Етап 4. Розміщення вивіски та куточка споживача

На фасаді торговельного об'єкта розміщується вивіска із зазначенням найменування СГ, а біля входу до торговельного об'єкта – інформація про режим роботи (п. 12 Правил № 833).

СГ повинен оформити на видному місці куточок споживача (п. 10 Порядку № 833). Докладніше про це читайте на с. 12 цього видання.

ВИСНОВКИ

Щоб почати вести стаціонарну торгівлю, необхідно:

- зареєструвати підприємство або зареєструватися як підприємець;
- отримати документи, що стосуються пожежної та санітарної безпеки об'єкта торгівлі;
- отримати ліцензію (при необхідності);
- установити вивіску й оформити куточок споживача.

Скориставшись нашими рекомендаціями, ви зможете швидко пройти всі ці етапи та відкрити стаціонарну торговельну точку.